

Praca z uczniem ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi stawia przed nauczycielem szereg wyzwań, a najtrudniejszym z nich w mojej ocenie jest rozbudzenie aktywności i kreatywności. Zastanawiamy się wówczas, co zrobić by prowadzone przez nas lekcje były atrakcyjne i wzbudzały zainteresowanie naszych uczniów. Otóż okazuje się, że najciekawsze rozwiązania często znajdują się na wyciągnięcie ręki.

Różnorodne badania pokazują, że nauka staje się bardziej efektywna, jeśli zaangażowane są wszystkie zmysły dziecka, gdy w procesie poznawczym dociera do niego wiele różnorodnych bodźców z zewnętrznego świata, które odbierane są właśnie za pomocą zmysłów. Udowodniono, że nauczanie polisensoryczne korzystnie wpływa na wspomaganie procesu gromadzenia i utrzymywania informacji w pamięci, ponieważ im więcej kanałów bierze udział w poznaniu, tym szersze są granice pamięci i tym bardziej jest ona trwała. Jak pisze T. Christov „nauczanie jest kompletne, gdy wiedza przekazywana jest wielosensorycznie”. Co to oznacza w kontekście pracy z uczniem ze SPE?

Usprawnianie wielozmysłowe jest niezwykle istotne zarówno w przypadku osób z niepełnosprawnością intelektualną, jak i tych z zaburzeniami w spektrum autyzmu. Wymaga od nauczyciela wnikliwej obserwacji uczniów oraz podjęcia zindywidualizowanych działań dydaktycznych, dostosowanych do potrzeb każdego z nich. Podejmowanie różnego rodzaju aktywności oraz przeprowadzenie ich w przyjaznej atmosferze, buduje poczucie bezpieczeństwa, a także daje przyjemność i zadowolenie. Nie ulega więc wątpliwości, że twórczość jest ważna dla procesów umysłowych, percepcyjnych, społecznych i emocjonalnych.

W jaki sposób można rozwijać kompetencje twórcze podczas lekcji?

1. Ważne jest, by zrezygnować z metod podawczych, a naukę opierać na aktywności uczniów, na ich samodzielnym dochodzeniu do wiedzy.
2. Jak najczęściej organizować pracę w parach lub małych grupach – takie działania nie tylko sprzyjają integracji uczniów, ale także doskonale oddziałują na nabywanie i kształtowanie kompetencji społecznych.
3. Zachęcać uczniów do podejmowania działań twórczych i nieustannie wzmacniać wszelkie przejawy kreatywności.
4. Zapewnić poczucie bezpieczeństwa poprzez stworzenie bezpiecznego klimatu opartego na akceptacji, tolerancji, życzliwości i otwartości.
5. Nie oceniać końcowych efektów, a wkład włożony w wykonanie pracy.

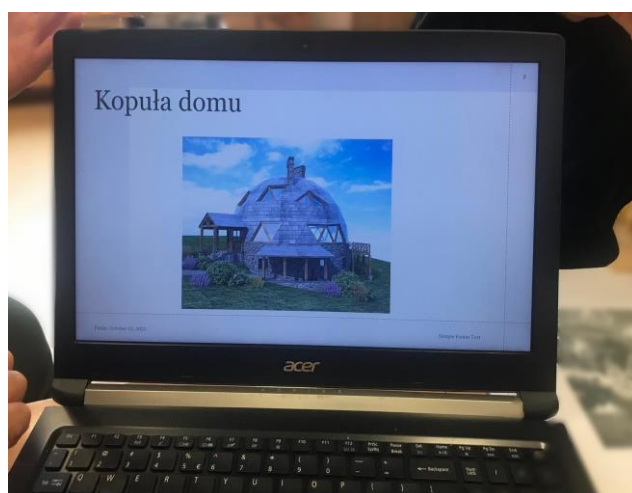
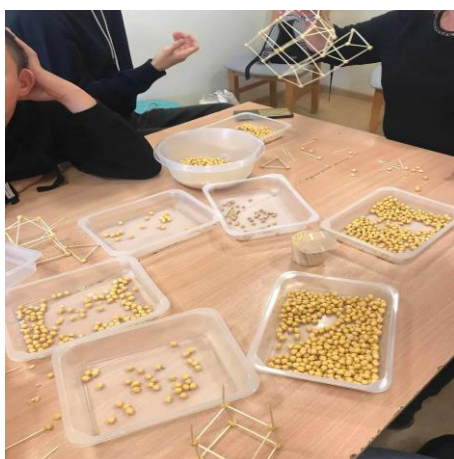
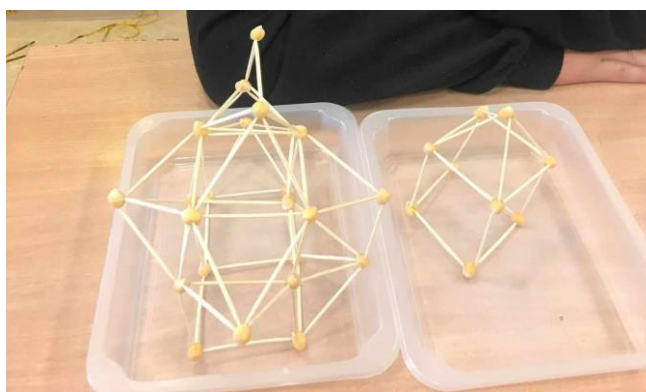
Ze względu na problemy związane z koncentracją uwagi, ograniczone możliwości poznawcze oraz słabą aktywność własną, praca z moimi uczniami wymaga ode mnie ciągłego poszukiwania nowych rozwiązań i metod, które pomogą im nie tylko podejmować dłuższe wysiłki poznawcze, ale także fizyczne i artystyczne. Szukając inspiracji na zajęcia, trafiłam na projekt edukacyjny „Zabawa sztuką”, który okazał się kopalnią pomysłów.

Jednym z nich były „Freblowskie konstrukcje – wykorzystanie materiału naturalnego do prac twórczych”. Zgodnie z ideą pedagogiki freblowskiej, do tworzenia przestrzennych konstrukcji został użyty materiał naturalny (dary) – drewniane wykałaczki i ciecierzycy. Wg Froebela dary są atrakcyjnym materiałem do podejmowania swobodnego działania, a ich prostota daje nieskończone możliwości użycia. Zabawa nimi pozwala na rozwój myślenia, kreatywności, orientacji w przestrzeni, manipulowania, liczenia i poznawania właściwości przedmiotów.

Na początku zajęć rozwijających kreatywność uczniowie poznali sylwetkę amerykańskiego architekta i konstruktora – Buckminstera Fullera, który był wychowankiem freblowskiego przedszkola. Historia tego człowieka pokazuje, że niepozorna zabawa patykami i grochem miała duży wpływ na jego

sukces – stał się autorem i twórcą kopuły geodezyjnej (wielościan, który odwzorowuje powierzchnię kuli lub półkuli najczęściej z trójkątów równoramiennych).

W dalszej części lekcji, wzorując się na wspomnianym architekcie, uczniowie samodzielnie tworzyli budowle używając do tego wyłącznie wykałaczek i ciecierzycy (inną opcją może być modelina lub plastelina). Wykonując to zadanie część uczniów korzystała z gotowych propozycji budowli, a inni samodzielnie, wg własnej wizji tworzyli konstrukcje. Tworząc te architektoniczne dzieła, uczniowie byli bardzo zaangażowani, skupieni, współpracowali w parach i realizowali swoje pomysły.

Źródła:

<https://www.zabawasztuka.pl/2023/07/freblowska-konstrukcja.html>

<https://pedagogika-specjalna.edu.pl/autyzm/innowacja-pedagogiczna-kolorowe-miesiace-nauczanie-polisensoryczne/>

zdjęcia własne z zajęć

Sylwia Parólska

Doradca metodyczny w zakresie kształcenia specjalnego

MSCDN Wydział w Ciechanowie

Nauczyciel w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Ciechanowie